

ကမ္ဘာ့သွေးလှူရှင်များနေ့ အခမ်းအနားတွင်
ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးမှ မြွက်ကြားသည့်မိန့်ခွန်း

အမျိုးသားသွေးဌာန၊ ရန်ကုန်။

၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ (၁၄)ရက်

ကြွရောက်လာကြသော ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ အစိုးရအဖွဲ့လူမှုရေးဝန်ကြီး၊ မြန်မာနိုင်ငံ ကြက်ခြေနီအသင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံဆေးကောင်စီ၊ မြန်မာနိုင်ငံဆေးပညာရှင်များအဖွဲ့၊ မြန်မာနိုင်ငံ ဆရာဝန်အသင်းမှ တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှ တာဝန်ရှိသူများ၊ WHO, JICA မှ တာဝန်ရှိသူများ၊ သံရုံးများမှ တာဝန်ရှိသူများနှင့် မိသားစုများ၊ အကြိမ် (၁၀၀)အထက် သွေးလှူရှင်ကြီးများနှင့် သွေးလှူရှင်များကို စုဆောင်းပေးသော စေတနာရှင်များအားလုံး ကိုယ်၏ ကျန်းမာခြင်း၊ စိတ်၏ချမ်းသာခြင်းတို့နှင့် ပြည့်စုံကြပါစေလို့ ပထမဆုံး နှုတ်ခွန်းဆက်သလိုက်ပါ တယ်။

မင်္ဂလာအပေါင်းနှင့်ပြည့်စုံသော ဒီကမ္ဘာ့သွေးလှူရှင်များနေ့မှာ နှုတ်ခွန်းဆက်စကား ပြောကြားခွင့်ရတဲ့အတွက် အထူးပဲဝမ်းမြောက်မိပါကြောင်း ဦးစွာပထမ ပြောကြားလိုပါတယ်။

ပြည်သူတို့ရဲ့ကျန်းမာရေးမြှင့်တင်မှုကို ဆောင်ရွက်ပေးဖို့ တာဝန်ယူထားသော ကျန်းမာရေး နှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် ပြည်သူလူထု၏ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုလုပ်ငန်းများကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာမှာ ထိရောက်စွာ ကုသမှုပေးနိုင်ဖို့အတွက် သွေးသွင်းကုသမှု အခန်းကဏ္ဍဟာ လွန်စွာအရေးပါသော အထောက်အကူကဏ္ဍတစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။

သွေးသွင်းကုသမှုဖြင့် လူနာများ၏ အသက်ကိုကယ်တင်ရာမှာ -

- သွေးလုံလောက်မှုရှိခြင်း (sufficient)
- သွေးအချိန်မီရရှိခြင်း (timely)
- အန္တရာယ်ကင်းသောသွေးဖြစ်ခြင်း (safe blood)
- မှန်ကန်သောသွေးအုပ်စုဖြင့် ထိရောက်သော ကုသမှုပေးနိုင်ခြင်း (correct blood groups for effective treatment) ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်တွေကို ဦးတည်ဆောင်ရွက် ရပါတယ်။

စေတနာသွေးလှူရှင်များမှ သွေးကိုလုံလောက်စွာ ထောက်ပံ့မှုမရှိပါက ဦးတည်ချက်များကို အပြည့်အဝအကောင်အထည်ဖော်နိုင်ဖို့အတွက် ခက်ခဲပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ကျန်းမာရေးကုသမှုကဏ္ဍ

၏ ဦးတည်ချက်များ ပြည့်မီဖို့အတွက် ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့မှ နည်းလမ်း(၅)သွယ် ချမှတ်ပေးခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီနည်းလမ်း(၅)သွယ်ကတော့ -

- (၁) တစ်နိုင်ငံလုံးရှိ သွေးသွင်းကုမူလုပ်ငန်းများ စနစ်ကျစွာ ဆက်နွယ်ဆောင်ရွက်ရေး (nationally coordinated blood transfusion services)
- (၂) မည်သည့်အကျိုးကိုမျှ မမျှော်ကိုးသော စေတနာသွေးလှူရှင်များမှ လှူဒါန်းပြီး သေချာစွာ ရွေးချယ်ထားသော သွေးများရရှိရန် ဆောင်ရွက်ရေး (voluntary non remunerated blood donors from low risk life style after careful selection)
- (၃) လှူဒါန်းပြီး သွေးများအားလုံး သွေးမှတဆင့် ကူးစက်တတ်သောရောဂါပိုးများ စစ်ဆေးရေး (test all donated blood for possible infectious agents)
- (၄) စစ်ဆေးရာတွင် တိကျမှန်ကန်သော အရည်အသွေးမီနည်းစနစ်များဖြင့် ဆောင်ရွက်ရေး (good laboratory practice)
- (၅) သွေးသွင်းကုသရာတွင် လိုအပ်မှုအမှန်တကယ်ကိုက်ညီမှသာ ပေးသွင်းရေး (rational use of blood) စသည်တို့ ဖြစ်ပါတယ်။

ဤအချက်များအားလုံး ပြီးပြည့်စုံရန်လည်း ကျွန်တော်တို့ အမျိုးသားသွေးလှူဘဏ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ဆေးရုံကြီးများမှ အတတ်နိုင်ဆုံး လုပ်ကိုင်ပေးလျက်ရှိပါတယ်။ လုပ်ကိုင်ပေးနိုင်ရန်လည်း ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာန ဗဟိုမှပံ့ပိုးပေးလျက်ရှိပါတယ်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၂၀၀၃ ခုနှစ်၊ သွေးနှင့်သွေးပစ္စည်းဆိုင်ရာဥပဒေ ထွက်ပေါ်လာပြီးချိန်မှစ၍ သွေးလှူဘဏ်လုပ်ငန်းများကို စုစည်းဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အမျိုးသားသွေးဌာနဟု ဖွင့်လှစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။ ကျန်ရှိနေသော သွေးသွင်းကုသမှုများကို ဆေးရုံများရှိ ရောဂါရှာဖွေရေးဌာနများနှင့် တွဲဖက်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် သွေးလုပ်ငန်းများလုပ်ဆောင်ရန် သီးသန့်ဌာနအဖြစ် ကုသရေးဦးစီးဌာနအောက်တွင် ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့ပါတယ်။ သွေးနှင့်ပတ်သက်သောကိစ္စသည် အထူးအရေးကြီးသဖြင့် ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် မျက်ခြေမပြတ် အမြဲလေ့လာသုံးသပ်ပြီး တိုးတက်အောင်လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါတယ်။

နိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံးရှိ သွေးလှူဘဏ်လုပ်ငန်းများကို လုပ်ငန်းသဘာဝများအရ ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ဆက်လက်ထောက်ပံ့ပေးမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ယခုအခါ မြန်မာနိုင်ငံရှိ သွေးဘဏ်များကို ထောက်ပံ့နေသော စေတနာသွေးလှူရှင်များဟာ တစ်နေ့ထက်တစ်နေ့ တိုးတက်ထောက်ပံ့မှုများရှိခဲ့ပါတယ်။ ၂၀၀၃ ခုနှစ်တွင် လိုအပ်ချက်၏ (၃၅)ရာခိုင်နှုန်းကို စေတနာသွေးလှူရှင်များမှ

ထောက်ပံ့ပေးခဲ့ပြီး ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် (၉၃)ရာခိုင်နှုန်းထိ တိုးတက်ထောက်ပံ့လာနိုင်သည့်အပြင် ရောဂါပိုးတွေ့ရှိနှုန်းများ သိသိသာသာကျဆင်းလာခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီအမျိုးသားသွေးလှူဘဏ် ရဲ့ ဆောင်ရွက်ချက်အောင်မြင်မှုများကို မှတ်တမ်းတင်အပ်ပါတယ်။

သွေးလှူဘဏ်ဟုခေါ်သဖြင့် ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်ရှိ တိုးတက်သောဘဏ်များ အုပ်ချုပ်မှု၊ ကိုင်တွယ်မှုပုံစံကဲ့သို့ မြန်မာနိုင်ငံ၏ သွေးလှူဘဏ်ကိုလည်း အမျိုးသားသွေးလှူဘဏ်မှ တာဝန်ရှိသူများက လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရှိရသဖြင့် များစွာကျေနပ်မိပါတယ်။ ဆက်လက်ပြီး ပိုမိုအောင်မြင်ရန်လည်း လုပ်ဆောင်ကြပါရန် ဤနေရာမှတိုက်တွန်းအပ်ပါတယ်။ လိုအပ်တဲ့အကူအညီများကိုလည်း ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနမှ လုံးဝပေးမည်ဖြစ်ပါတယ်။

၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် သွေးယူနစ်ပေါင်း (၆)သောင်းကျော်အနက် အဖွဲ့အစည်းအလိုက် သွေးလှူဒါန်းမှုမှာ ထက်ဝက်(၅၀%)ခန့်ရှိပြီး ကျန်(၅၀%)ခန့်မှာ တစ်ဦးချင်းလှူဒါန်းမှုများဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါတယ်။ အဖွဲ့အစည်းများမှာလည်း ဘာသာရေးအဖွဲ့များ၊ အစိုးရဌာနများ၊ တက္ကသိုလ်များ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းစုများ၊ စက်ရုံအလုပ်ရုံများ၊ အသင်းအဖွဲ့များ၊ လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်း၊ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများ စုပေါင်းပြီး လှူဒါန်းခဲ့ကြတာကို တွေ့ရှိရပါတယ်။

မြောက်များစွာသော သွေးလှူခြင်း၏ အကျိုးကျေးဇူးများအနက်မှ သွေးလိုအပ်သော မီးမဖွားမီနှင့် မီးဖွားပြီးမီးတွင်းကာလတို့တွင် (pre-delivery and post-delivery) ကလေးမီးဖွားသည့် မိခင်များ၏အသက်ကို ကယ်တင်နိုင်ခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် မိခင်သေနှုန်း (maternal mortality ratio) ကျဆင်းရန် အထူးအရေးကြီးသည့် အချက်တစ်ချက်ဖြစ်ပါတယ်။

လူဦးရေတိုးတက်များပြားလာသည်နှင့်အမျှ သွေးလိုအပ်မှုမှာလည်း တစ်နေ့တစ်ခြားများပြားလာမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအချက်ကို ကျွန်တော်တို့သည် အမြဲမပြတ်ဂရုပြုရမည့်အချက်ဖြစ်ပါတယ်။

ထို့ကြောင့် လူအများ မိမိဘာသာသွေးလှူခြင်း (voluntary blood donation) ငွေကြေးမယူဘဲသွေးလှူခြင်း (unpaid blood donation) များ ပိုမိုများပြားလာစေရန် ပညာပေးဟောပြောပွဲများ၊ ရုပ်ရှင်ဇာတ်လမ်းများ၊ စီမံချက်များ၊ (campaign) များကို ယခုထက်ပိုမိုလုပ်ဆောင်ပေးရန် ဤနေရာမှ တိုက်တွန်းမေတ္တာရပ်ခံအပ်ပါတယ်။

ကမ္ဘာ့သွေးလှူရှင်များနေ့သည် ၂၀၀၄ ခုနှစ်မှာ "Global Public Health Campaign" စတင်ခဲ့ပါတယ်။ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့အနေဖြင့် "ကမ္ဘာ့ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနေ့များ" အနက်မှ ဤကမ္ဘာ့သွေးလှူရှင်များနေ့သည် တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်ပါတယ်။

ဤနေ့သည် ABO သွေးအုပ်စုများကို ၁၉၀၀ ပြည့်နှစ်၌ ခွဲခြားပြသခဲ့သည့် (Nobel Prize Winner) Austrian နှင့် အမေရိကန်လူမျိုး Dr.Karl Landsteiner ၏မွေးနေ့ဖြစ်သော 14 June 1868 ကိုဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် ကျင်းပခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

ပထမဆုံးကျင်းပခဲ့သည့် ၂၀၀၄ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပခဲ့သော ကမ္ဘာ့သွေးလှူရှင်များနေ့ကို ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ International Federation of Red Cross နှင့် Red Crescent Society များ ပူးပေါင်းကျင်းပခဲ့ပါတယ်။

ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့အနေဖြင့် ၂၀၀၅ ခုနှစ်၊ မေလ ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ညီလာခံ၌ အဖွဲ့ဝင်(၁၉၂)နိုင်ငံမှ ကမ္ဘာ့သွေးလှူရှင်များနေ့ကို တရားဝင်အသိအမှတ်ပြု ကြေငြာခဲ့ပါတယ်။ ကျင်းပရခြင်း၏ အဓိကအကြောင်းမှာ ကမ္ဘာတစ်လွှားနိုင်ငံများအနေဖြင့် သွေးအလှူရှင်များကို ကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်းကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့အနေဖြင့် ကမ္ဘာ၌လိုအပ်သော သွေးများလုံလောက်စေရန် (voluntary and unpaid blood donors) မိမိဘာသာ ငွေကြေးမယူဘဲပေးလှူခြင်းကို ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် အပြည့်အဝ ရရှိစေရန် ဦးတည်ပြီး ဆောင်ရွက်နေပါတယ်။

ဤကဲ့သို့ကမ္ဘာ့သွေးလှူရှင်များ ပိုမိုများပြားလာစေရန် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့များ၊ လူထုအဖွဲ့အစည်းများ၊ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနှင့်ကုသရေးဦးစီးဌာနမှူးများ၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းကာ မကြာမကြာ သတိပေးနှိုးဆော်ပွဲငယ်များကို တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်/ မြို့နယ်များ၌ ပြုလုပ်ပေးရန် လိုအပ်ပါတယ်။

ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့်လည်း တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ဆေးရုံများရှိ သွေးလှူဘဏ်များကို ကျွမ်းကျင်မှုပိုင်းဆိုင်ရာ၊ ပစ္စည်းကိရိယာပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် အခြားလိုအပ်သည့်အပိုင်းများကို ဆက်လက်ပံ့ပိုးပေးမှာဖြစ်ပါတယ်။

အကူညီပေးလိုသည့် နိုင်ငံခြားအဖွဲ့အစည်းများနှင့်လည်း ဆက်သွယ်ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ပေးကမ်းခြင်း၊ ပေးလှူခြင်းသည် လူသားတိုင်း၏ ကောင်းမြတ်သော မင်္ဂလာတစ်ပါးဖြစ်သည့်အတွက် သွေးလှူခြင်းဖြင့် လူသားအချင်းချင်း ကူညီပံ့ပိုးရာရောက်ပါတယ်။

သွေးလှူသည့်အခါမှာ သာမန်လူသားတစ်ဦးအနေဖြင့် "သွေးပေးခြင်း၊ သွေးလှူခြင်း" ဟုသာ သိသော်လည်း အမှန်တကယ်မှာ သွေး၌ပါဝင်သော မြောက်များစွာသော ပဋိပစ္စည်းများသည် လူကို ရောဂါမဖြစ်စေရန် ကာကွယ်ပေးခြင်း၊ သွေး၌ရှိသော ဟေမိုဂလိုဘင် (Hb) မှတဆင့် ကိုယ်ခန္ဓာ

အရပ်ရပ်ရှိ ဆဲလ်များကို အောက်ဆီဂျင်ပေးပို့ခြင်း၊ သွေးယိုထွက်မှုရှိက သွေးကိုပိတ်သွားစေရန် ဓာတ်ပစ္စည်းများပါခြင်း၊ သွေးဖြူဥမှ ရောဂါအမျိုးအမျိုးဖြစ်ခြင်းကို ကာကွယ်ပေးနိုင်ခြင်းစသည့် မြောက်များစွာသော အာနိသင်၊ မြောက်မြားလှစွာသော ကိုယ်တွင်းဇီဝကမ္မဗေဒဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ပေးနိုင်သည်ကို သွေးလှူရှင်များသိပါက ပိုမိုလှူဒါန်းလိုသော စိတ်ဓာတ်များ ဖြစ်ပေါ်လာ နိုင်ပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့အနေဖြင့်လည်း သာမန်ပြည်သူများနားလည်နိုင်သည့် အသုံးအနှုန်းဖြင့် သွေးလှူရှင်များအား ပြောကြားခြင်း၊ အသိပေးစာ ဖြန့်ဝေပေးခြင်းများကို သွေးလှူဘဏ်များ၌ ယခုထက်ပိုမိုလုပ်ဆောင်ပေးစေချင်ပါတယ်။

နှစ်စဉ်ဆောင်ပုဒ်တစ်ခုပေးခဲ့ပြီး ယခု ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ကမ္ဘာ့သွေးလှူရှင်များနေ့ရဲ့ ဆောင်ပုဒ် အနေဖြင့် "Blood Connects us All" ဟူ၍ "တစ်ကမ္ဘာလုံးရှိသွေးလှူရှင်များနှင့် လူနာများအားလုံး သည် သွေးလှူဒါန်းမှု ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် အားလုံးဆက်သွယ်ပြီးဖြစ်ကြောင်း" အလေးပေးဖော်ပြခဲ့ပါ တယ်။ လူနာများ၏အသက်ကို ကယ်တင်ပေးနေကြတဲ့ သွေးအလှူရှင်များဟာ ဘာသာမတူ၊ လူမျိုးမတူ စသောမတူညီမှုများရှိနေသော်လည်း မည်သည့်လူနာများအတွက်မဆို မိမိတို့၏သွေးကို ဝေမျှပေးနေခြင်းဟာ တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်တဲ့ ပေးဆပ်မှုတစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ ဤအချက်ဟာ "အားလုံး ပေါင်းစည်းမှုကို" ရရှိစေမည့် အချက်တစ်ချက် ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် သွေးသွင်းကုသမှုလုပ်ငန်း များနှင့် ဆက်စပ်နေသူများနှင့် အသင်းအဖွဲ့များအားလုံးမှ တညီတညွတ်တည်း အသိအမှတ်ပြု ကျေးဇူးတင်ကြောင်းကို ဤဆောင်ပုဒ်ဖြင့် ဖော်ပြပေးခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

နိဂုံးချုပ်အနေဖြင့် လူနာများအတွက် သွေးလိုအပ်မှုမှာ အမြဲရှိနေမှာဖြစ်တဲ့အတွက် ယခု လှူဒါန်းနေသော သွေးလှူရှင်ကြီးများရဲ့ ဆက်လက်လှူဒါန်းပေးမှု၊ ဦးဆောင်စည်းရုံး ကူညီထောက်ပံ့ ပံ့ပိုးပေးသူများရဲ့ ဆက်လက်ထောက်ပံ့ပေးမှုအပြင် သွေးလှူဒါန်းမှုများတွင် ကျန်းမာသောလူငယ် များ ပိုမိုပါဝင်မှသာ သွေးလိုအပ်သောလူနာများအား စဉ်ဆက်မပြတ် ဆက်လက်ထောက်ပံ့နိုင်မှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ယခုကဲ့သို့ လူနာများ ပူပန်မှုကင်းစွာဖြင့် ကုသမှုခံယူနိုင်ရန် စေတနာရှင်၊ သွေးလှူရှင်များ၊ သွေးလှူဒါန်းမှုပြုနိုင်ရန် ဦးဆောင်စည်းရုံးပေးသူများ၊ ပံ့ပိုးထောက်ပံ့ပေးသူများအားလုံးကို လူနာ များကိုယ်စား အထူးကျေးဇူးတင်ပါကြောင်း ထပ်မံပြောကြားရင်း နိဂုံးချုပ်အပ်ပါတယ်။